

บทความวิจัย

การพัฒนาระบบบริการสำหรับผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม โรงพยาบาล
รัตนภูมิ จังหวัดสงขลาวารางคณา ชัชเวช* วัชรวี น้อยผา** สุนทรย์ เขียวจ้ออ่อน** สารีศา รัตนพงษ์**
วิฑูรย์ สุทธิมาส** สุรีย์พร กฤษเจริญ*** โสเพ็ญ ชูนวนล*

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และเป็นมิตรสำหรับผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางสุขภาพที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ของโรงพยาบาลรัตนภูมิ จำนวน 54 คน ซึ่งประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพ 50 คน และแพทย์ 4 คน และผู้หญิงที่มีประสบการณ์ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและเคยมารับบริการ ณ โรงพยาบาลรัตนภูมิ จำนวน 5 คน กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยระยะวิจัย และระยะปฏิบัติการ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มในบุคลากรทางสุขภาพ และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้หญิงที่มีประสบการณ์ตั้งครรภ์ไม่พร้อม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาในระยะวิจัยพบว่า ระบบบริการสำหรับผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่ต้องพัฒนา มี 2 ประเด็น คือ “พัฒนาคน” โดยการจัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาฐานคิด เรื่อง ความเป็นธรรมทางเพศ และการให้การปรึกษา เพื่อฟื้นฟูอำนาจและศักยภาพ แก่บุคลากรทางสุขภาพ เพื่อลดอคติ รับฟัง และไม่ตัดสินผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม และ “พัฒนาระบบบริการ” โดยการประชุมเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในการให้การปรึกษา แนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้ให้การปรึกษา ระบบการเก็บข้อมูล และสถานที่ในการให้การปรึกษา รวมถึง พัฒนาผังไหลเวียนของการให้บริการ เพื่อให้เกิดระบบบริการที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และเป็นมิตรสำหรับผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ภายหลังจากทดลองใช้ระบบบริการสำหรับหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม 3 เดือน พบว่า บุคลากรทางสุขภาพ และผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่มาใช้บริการในช่วงดังกล่าว พึงพอใจต่อการให้บริการของบุคลากรทางสุขภาพและระบบบริการที่พัฒนาขึ้น ซึ่งหน่วยงานอื่นๆ สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองได้

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม; การตั้งครรภ์ไม่พร้อม; การพัฒนาระบบบริการ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณະพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้เขียนหลัก: warangkana.c@psu.ac.th.

** พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลรัตนภูมิ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

*** รองศาสตราจารย์ คณະพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

Development of a Service System for Women with an Unplanned Pregnancy at Rattaphum Hospital, Songkhla Province

Warangkana Chatchawet* Watcharee Noypha** Sukhon Keawchaun** Sarisa Ratnapong**
Witoon Suttimat** Sureeporn Kritcharoen*** Sophen Chunuan*

Abstract

This participatory action research aimed to develop an efficient, safe and fair service system for women with unplanned pregnancy with an emphasis on the participation of fifty four healthcare personnel of Rattaphum Hospital, including fifty professional nurses and four physicians, as well as five women who had experience of unplanned pregnancy and had visited to the service of Rattaphum Hospital. The process of the research included the steps of research and action. The data collection consisted of in-depth interview and focus group of the healthcare personnel and in-depth interview of the women. Data were analyzed using content analysis.

The data revealed that the issues to be developed included “development of healthcare personnel”, that is the training course for developing the concept based of sexual fairness and the counseling for potential enhancement for minimizing bias, listening, and not judging women with unplanned pregnancy. Moreover, “development of service system”, which led to actions designed to create change in people and service systems. Actions for system development included the meeting to determine the primary responsibilities for counseling, practical guidelines for counselors, data collection system, and places for counseling, as well as develop the flow chart. After a 3 - month trial of the new service system, it was found that healthcare personnel and women with unplanned pregnancy who came to the services in this period were satisfied with the services of healthcare personnel and the newly developed service system.

Keywords: participatory action research; unplanned pregnancy; development of a service system

* Assistant Professor, Ph.D., Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand. Corresponding author: warangkana.c@psu.ac.th

*** Registered Nurse, Rattapum Hospital, Rattapum District, Songkhla, Thailand.

**** Associate Professor, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.